

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Број : 02-839/1
Дата : 29.07.2021

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Извештај

за проверка на квалитетот на извршените ревизии/оценка на контролите на квалитет (ОКК)

1. Вовед

1.1. Предмет на овој извештај е извршената проверка на квалитетот на спроведената ревизија на усогласеност на Основниот буџет на Република Северна Македонија за 2019 година.

1.2. Проверката на ревизорското досие е планирана и извршена во периодот предвиден со Годишниот план за осигурување на квалитетот на ревизиите за 2021 година од страна на Бранислав Гулев, согласно Решението број 03 – 223/1 од 31.01.2020 година.

1.3. Проверката е извршена во периодот од 13.05 до 21.06.2021 година.

1.4. За проверката се користени пропишаните прашалници за осигурување квалитет на извршените ревизии: Фаза планирање – Прилог 1, Фаза извршување – Прилог 2 и Фаза известување – Прилог 3 од Упатството за осигурување квалитет на ревизиите.

1.5. Проверката е извршена со увид и анализа на работните документи и работните белешки од постојаното и тековното досие за ревизија, приложените прашалници, како и друг вид на акти пропишани со методологијата на ДЗР.

1.6. Заради вонредната состојба со епидемијата корона вирус, не е одржан почетен, додека завршниот состанок се одржа на 12.07.2021 година на кој беа презентирани утврдените состојби, констатации и препораки кои беа во писмена форма доставени до ревизорскиот тим во состав:

- М-р Цвета Ристовска, ПГДР,
- Љубица Тошевска, раководител на ревизија,
- Христина Гочева Начовска, самостоен ревизор,
- Билјана Стојановска, самостоен ревизор,
- М-р Мирјана Бошкоска - Тасевска, виш ревизор,
- Албиона Мустафа – Мухаџири, виш ревизор,
- М-р Марија Бачовска Тренчевска, виш ревизор,

- Ведран Јовановски, ревизор,
- Елена Догазанска, ревизор,
- Мумин Абдулаи, ревизор,
- Али Тахири, помлад ревизор.

2. Квалитет на ревизорските постапки

2.1. Со извршената контрола констатирано е дека при спроведување на трите фази од ревизијата, планирање, извршување и известување користени се техники и постапки кои се пропишани со методологијата на ДЗР, со исклучок на констатациите наведени во точките 2.2, 2.3. и 2.4. од овој извештај.

2.2. Фаза на планирање:

2.2.1. Ревизорски план:

Во точката 1.8. Процеси на субјектот даден е само еден процес и тоа „Процес на подготовка и донесување на Буџетот на РСМ“. Со ревизијата на Основниот буџет на РСМ потребно е да се опфатат повеќе процеси, како што се: процес на остварување на приходите, односно приходниот дел на Буџетот на РСМ, процес на сервисирање на јавниот долг.

Според коментарите на ревизорскиот тим, ревизијата е планирана согласно вонредната состојба на пандемијата, влошените услови за функционирање на ревизијата, краткиот временски период определен за оваа ревизија и недоволниот ревизорски капацитет. Во однос на процесот на остварување на приходите, изготвени се повеќе прашалници кои опфаќаат повеќе видови на приходи во неколку надлежни органи, а фактот што за остварувањето на приходите во ревизорскиот план не е истакнат процесот на остварување на приходите е повеќе од формален аспект.

2.3. Фаза на извршување:

2.3.1. За ставките:

- Активни временски разграничувања (конто 198),
- Други краткорочни обврски (конто 255),
- Пасивни временски разграничувања (конто 298)

покрај не пополнетата програма, не е изготвена водечка табела.

2.3.2. За расходните ставки:

- Стоки и услуги (група конто 42)
- Тековни трансфери до единици на локална самоуправа (група конто 44),
- Купување на возила (конто 486),

- Капитални дотации до ЕЛС (конто 488) и
- Капитални субвенции за претпријатија и невладини организации (конто 489)

користена е база на податоци која дава информации кои правни субјекти се корисници на буџетските средства, врз основа на кои програми се планирани и исплатени. Истата не е користена за утврдување на наменско и законско користење на буџетските средства, од причина што таква оцена се дава во поединечните ревизии.

Коментар:

Според коментарот ревизорите ја користат преземената база на податоци заради анализа и дефинирање на трендови на движење на наведените расходни ставки.

Базата на податоци ќе има поголема улога во спроведување на ревизијата доколку во наредниот период се користи за избор на примероци на трансакции кои се реализирани кај различни правни субјекти, истите да се користат за потребите на оваа ревизија за да се даде оценка за наменско и законско користење на буџетските средства.

2.3.3. За класата 7 – Приходи не е пополнета програма и не е изготвена водечка табела. Наведеното се однесува и за ставките:

- Даночни приходи (конто 711),
- Неданочни приходи (конто 712),
- Приходи од глоби, судски и административни такси (конто 722),
- Други неданочни приходи (конто 725),
- Капитални приходи (група конто 73),
- Приходи од капитални средства (конто 731),
- Приходи од продажба на земјиште и нематеријални вложувања (конто 733),

2.4. Фаза на известување:

2.4.1. Во Годишна програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2020 година е наведена ревизија на регуларност на Основен буџет на РСМ за 2019 година, а Нацрт и Конечниот извештај укажуваат дека се работи за ревизија на усогласеност.

2.4.2. Точка 4. Наоди и препораки:

- Според насловот во оваа точка треба да бидат вклучени состојби кои претставуваат наоди, а не состојби кои според содржината претставуваат образложенија,
- Тргувајќи од барањата на ISSAI 200, 400, 1700, 1701, 1705, 1706, 1720, 1800, 1805, ревизорските извештаи треба да ги содржат основните делови, како што се наодите, препораките, финансиските извештаи,

- Следејќи ги текстовите од точката 4. Наоди и препораки за поголем дел се поставува прашања што е наод во истите,
- Во наведената точка се посветува посебно внимание на Судската власт, иако не се работи за значаен процент на учество во Буџетот на РСМ. Многу поголеми расходи не се потенцирани поединечно во ревизорскиот извештај,
- Истата констатација е за точката 4.2. Усогласување на Буџетот на РСМ,
- Претходно наведената констатација се однесува и за точката 4.3.1.1. Даночни приходи, при што во делот „Даночен инспекторат на УЈП“ дадени се дополнителни информации кои го оптеретуваат извештајот, а се однесува за видови на извршени контроли.

3. Контроли на квалитет

Во однос на контролите на квалитет констатирано е дека се воспоставени од страна на ПГДР и раководителот на тимот.

4. Коментар на раководителот на ревизијата

Коментарите на ревизорскиот тим за време на завршниот состанок се вклучени во поединечните точки од овој извештај.

5. Заклучок

Врз основа на целокупниот увид во ревизорското досие на извршената ревизија констатирано е дека во наредниот период потребно е да се промени пристапот на ревидирање на Основниот буџет на Република Северна Македонија, на начин кој ќе одговори на сите барања за спроведување на ревизија на регуларност, односно да бидат опфатени прашањата поврзани со оценка на целосно и навремено остварување и признавање на приходите, како и наменско и законско користење на буџетските средства од страна на буџетските корисници.

6. Останати прашања

6.1. Во точката 2. Одредување на ниво на материјалност од ревизорскиот план се истакнува дека предмет е ревизија на усогласеност, иако во член 18 од Законот за државната ревизија е наведено дека Државниот завод за ревизија врши ревизија на регуларност и ревизија на успешност. Кон ова би ја додал Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2020 година, според која планирано е да се спроведува ревизија на регуларност, а не ревизија на усогласеност.

Коментар:

Според коментарите на ревизорскиот тим ревизијата на Основниот буџет во ваков формат се спроведува повеќе години, концепциски е прифатен од страна на членовите на Стручното тело и раководството на Државниот завод за ревизија.

Препорака:

Доколку се прифати спроведување на ревизија на усогласеност на Основниот буџет, во тој случај потребна е интервенција на Законот за државната ревизија, точно нагласување на видот на ревизијата во Годишна програма за работа на Државниот завод за ревизија и точен методолошки пристап при спроведување на овој вид на ревизија.

6.2. Фазата на извршување е спроведена без користење на програми за вршење на ревизији, во кои се утврдени ревизорските чекори, неопходни за целосно, објективно и реално утврдување на состојбите кои се констатирани во процесот на ревизијата. Програмите за спроведување на ревизија имаат повеќекратна употребна вредност, го насочува ревизорот во спроведување на сите чекори на ревизијата, а од друга страна овозможува поедноставен и еднаков пристап при контролата на квалитет од страна на раководните лица во ревизорскиот тим. Констатацијата се однесува за сите ставки кои се предмет на ревизијата.

Коментар:

Според коментарите на ревизорскиот тим постоечките програми наменети за ревизија на регуларност не се прилагодени на ревизијата на Основниот буџет, како и коментар дека нема потреба од користење на ревизорски програми при спроведување на ревизија на усогласеност.

Препорака:

Со оглед на фактот што ревизорскиот тим изготвил повеќе прашалници согласно законската регулатива, за повеќе видови на трансакции и за различни правни субјекти, истите можат да бидат замена за програмите.

Неприфатливо е да се констатира дека при спроведување на ревизијата на усогласеност не треба да се користат програми.

Во рамките на изготвување на „Насоки за спроведување на ревизија на Основниот буџет“, изготвени се програми за овој вид на ревизија и предлагам истите да се разгледаат и усвојат за потребите на оваа ревизија.

6.3. Ревизорскиот извештај покрај останатите делови содржи и образложенија кон финансиските извештаи. Доколку се спроведува ревизија на усогласеност на Основниот буџет на РСМ во тој случај согласно методологијата не треба да се изготвуваат образложенијата. На овој начин контрадикторно е ревизорскиот извештај да го содржи овој елемент кога предмет на ревизијата е усогласеност со законската регулатива. Со оглед на содржината на ревизорскиот извештај кој во рамките на точката „Наоди“ има значаен дел кој се препознава како образложенија на одделни ставки и трансакции, образложенијата претставуваат повторување на настаните.

6.4. Изготвен е **Завршен меморандум** кој според содржината нема додадена вредност во однос на Нацрт/Конечниот извештај, бидејќи е речиси со иста содржина, со исти графички и табеларни прикажувања како што се ревизорските извештаи.

Препорака:

Во наредниот период да се размисли за менување на форматот и содржината на завршниот меморандум, за да истиот не претставува оптеретување на ревизорите, туку документ кој ќе биде поедноставен и применлив пред се при организирање на завршна средба со раководството на ревидираниот правен субјект.

Скопје, 13.07.2021

Проверувач:
Бранислав Гулев
Советник за унапредување на ревизија

